

BF418 - KREDİ DERECELENDİRME - İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi - Finans ve Bankacılık Bölümü

Genel Bilgiler

Dersin Amacı

Bu dersin temel amacı; öğrencilere finansal krizlerin dinamiklerini ve işletme başarısızlıklarına yol açan nedenleri analiz etme yetkinliği kazandırmaktır,. Ders kapsamında, kredi riskinin ölçülmesi amacıyla kullanılan kredi notlaması (scoring) ve kredi derecelendirmesi (rating) metodolojileri arasındaki farklar, istatistiksel modeller ve validasyon süreçleri detaylıca incelenecektir,. Ayrıca, Basel Sermaye Uzaşları (Basel I, II ve III) çerçevesinde bankaların sermaye yeterliliği ve risk ağırlıklı varlık hesaplamaları ile içsel derecelendirme yaklaşımları öğretilecektir,. Son olarak, stratejik bir finansal karar olan birleşme ve satın alma süreçleri, sinerji kavramı ve bu işlemlerde kullanılan firma değerlendirme teknikleri (indirgenmiş nakit akışları ve piyasa çarpanları) ele alınarak dersin bütünlüğü sağlanacaktır

Dersin İçeriği

Bu ders, finansal piyasalardaki risk unsurlarını ve işletme başarısızlıklarını analiz ederek başlamakta, kredi derecelendirme süreçlerinin teorik ve teknik temellerini kapsamlı bir şekilde ele almaktadır,. Ders içeriğinde; finansal krizlerin dinamikleri, iflas tahmin modelleri, SPK mevzuatı çerçevesinde derecelendirme faaliyetleri, kredi notlaması (scoring) ile derecelendirmesi (rating) arasındaki farklar ve istatistiksel validasyon teknikleri incelenmektedir,. Ayrıca, Basel düzenlemeleri (Basel I, II ve III) kapsamında bankaların sermaye yeterliliği hesaplamaları, içsel derecelendirme yaklaşımları (IRB) ve risk yönetimi süreçleri detaylandırılmakta olup; ders, stratejik finansal kararlar olan birleşme ve satın alma süreçleri ile firma değerlendirme tekniklerinin analiziyle tamamlanmaktadır

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

• Eserin Adı: Kredi Derecelendirmesi (Lisanslama Sınavları Çalışma Notları - Ders Kodu: 1017) • Yayınlayan Kurum: SPL (Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu) • Hazırlayan: Prof. Dr. Belkıs Seval Yardımcı Kaynak Kitabının Adı: Finansal Yönetim II • Yayıncı: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını (Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 2925) • Editörler: Prof. Dr. Murat Ertuğrul ve Dr. Öğr. Üyesi Gülşah Kulalı • Yazarlar: Prof. Dr. İlhan Ege, Prof. Dr. Murat Ertuğrul, Prof. Dr. Mehmet Başar, Dr. Öğr. Üyesi Serdar Benligiray, Prof. Dr. Feride Hayırsever Baştürk ve Dr. Öğr. Üyesi Gülşah Kulalı • Kullanılan Bölümler: Özellikle "Finansal Krizler ve İşletme Başarısızlıkları" (7. Ünite) ve "Birleşme ve Satın Almalar" (8. Ünite) bölümleri ders planında yer almaktadır.

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

1. Konu Anlatımı ve Teorik Çerçeve (Lecture) Dersin temel kavramlarının ve yasal mevzuatın aktarılmasında kullanılacak temel yöntemdir. • Kapsam: Finansal kriz türleri (para ve bankacılık krizleri), kredi derecelendirme kavramı, SPK mevzuatı ve Basel sermaye uzaşları (Basel I, II, III) anlatılacaktır,,,. • Etkinlik: Öğrencilere "Asimetrik Bilgi", "Ters Seçim" ve "Ahlaki Riziko" gibi temel kavramlar ile derecelendirme kuruluşlarının (S&P, Moody's, Fitch) çalışma prensipleri sunumlar eşliğinde aktarılır,. 2. Örnek Olay İncelemesi (Case Study Analysis) Gerçek hayatta yaşanmış krizlerin ve şirket birleşmelerinin analizi yapılarak teorik bilginin somutlaştırılması sağlanır. • Kapsam: 1929 Büyük Buhranı, 2001 Türkiye Krizi ve 2008 Küresel Krizi gibi olayların nedenleri ve sonuçları incelenir,. Ayrıca birleşme ve satın alma süreçlerinde yaşanan başarısızlıklar ve "kültür çatışması" gibi entegrasyon sorunları vaka bazlı tartışılır. • Etkinlik: Öğrencilerden, kriz dönemlerinde işletmelerin finansal tablolarında (stok devir hızı, alacak devir hızı vb.) meydana gelen bozulmaları yorumlamaları istenir. 3. Kantitatif Modelleme ve Hesaplamalar (Quantitative Modeling) Dersin teknik omurgasını oluşturan bu bölümde, öğrenciler matematiksel ve istatistiksel modelleri kullanarak hesaplama yaparlar. • İflas Tahmin Modelleri: Öğrencilere Altman Z-Skor ve Springate modellerinin formülleri verilerek, gerçek şirket verileri üzerinden "Z değeri" hesaplatılır ve şirketin iflas riski taşıyıp taşımadığı yorumlatılır,. • Kredi Notlama (Scoring) Modelleri: İstatistiksel yöntemler (Lineer Olasılık, Logit Modeller) kullanılarak "Temerrüt Olasılığı"nın (PD - Probability of Default) nasıl hesaplandığı gösterilir,. • Validasyon: Oluşturulan modellerin başarısını ölçmek için Gini Katsayısı ve ROC Eğrisi gibi tekniklerin hesaplanması ve yorumlanması öğretilir,. 4. Finansal Analiz Uygulamaları (Financial Analysis Applications) Kredi derecelendirmesi için hayati olan finansal tabloların analizi yapılır. • Oran Analizi: Likidite, kaldıraç ve faaliyet oranlarının yanı sıra, derecelendirme kuruluşlarının kullandığı EBITDA ve FFO (Faaliyetlerden Yaratılan Fonlar) gibi özel göstergelerin hesaplanması uygulanır,. • Nakit Akım Analizi: İşletmenin borç ödeme kapasitesini ölçmek için nakit akım tabloları üzerinden senaryo analizleri yapılır,. • Banka Analizi (CAMEL): Bankaların sermaye yeterliliği ve aktif kalitesini ölçmek için kullanılan rasyolar (öz kaynak/toplam aktif, takipteki krediler/toplam krediler vb.) analiz edilir. 5. Simülasyon ve Karar Verme (Simulation) Öğrencilerin bir kredi komitesi veya derecelendirme uzmanı gibi karar vermelerini sağlayacak etkinliklerdir. • Kredi Komitesi Simülasyonu: Öğrencilere bir firmanın finansal ve kalitatif verileri (yönetim kalitesi, sektör riski) verilir. Öğrencilerden, "Uzman Modeller" yaklaşımını kullanarak firmaya bir kredi notu vermeleri ve kredi tahsis kararı (Red/Kabul) almaları istenir,. • Şirket Değerleme: Birleşme ve satın alma haftasında, İndirgenmiş Nakit Akışları (İNA) yöntemi kullanılarak bir hedef şirketin değerlendirilmesi yapılır ve satın alma için uygun fiyat (prim) belirlenmeye çalışılır,. 6. Araştırma ve Tartışma (Research & Discussion) Kaynaklardaki "Araştır/İlişkilendir/Anlat-Paylaş" bölümlerine dayalı interaktif süreçlerdir. • Etkinlik: "Krizler işletmeler için bir fırsat olabilir mi?" veya "Döviz krizlerinin belirleyici unsurları nelerdir?" gibi sorular sınıfta tartışmaya açılır,. • Etkinlik: Kredi derecelendirme kuruluşlarının bağımsızlığı ve çıkar çatışmaları (reklam yasağı, ücretlendirme) üzerine etik tartışmalar yürütülür,.

Dersin Verilişi

yüz yüze

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Prof. Dr. Emin Hüseyin Çetenak

Program Çıktısı

- Kredi derecelendirmesinin genel esaslarını bilir.
- Kredi riskinin ölçümünü yapabilir.
- Rating metodolojisini bilir.

Sıra	Hazırlık Bilgileri	Öğretim		Uygulama
		Laboratuvar	Metodları Teorik	
1	Finansal Yönetim 2Bölüm: 7. ÜniteSayfalar: 195 - 205		Finansal Krizler ve İşletme Başarısızlıklarına Giriş- Finansal Kriz Kavramı ve Türleri (Para, Bankacılık, Sistemik Krizler)- Dünyada ve Türkiye’de Yaşanan Finansal Krizler (1929 Buhranı, Asya Krizi, 2001 ve 2008 Krizleri)- Krizlerin İşletmeler Üzerindeki Etkileri	
2	Finansal Yönetim 2Bölüm: 7. ÜniteSayfalar: 205 - 216,		Başarısızlık Türleri ve Nedenleri- İşletme Başarısızlıklarını Tahmin Modelleri (Altman Z-Skor, vb.)- Finansal Durumu Güçlendirme Önlemleri (Konkordato, Borç Konsolidasyonu, Menkul Kıymetleştirme)	
3	kredi derecelemeBölüm: 1Sayfalar: 1 - 13,		Kredi Derecelendirmesi Nedir ve Kimler Kullanır?- Derecelendirmenin Makro Ekonomik Yararları- SPK Tebliği: Derecelendirme Faaliyeti ve Kuruluşlarına İlişkin Esaslar	
4	kredi derecelemeBölüm: 2Sayfalar: 14 - 24,		Kredi Riski Ölçümü ve Temel Kavramlar- Kredi Riskinin Önemi- Kredi Notlaması (Scoring) vs. Kredi Derecelendirmesi (Rating)- Perakende ve İşletme Kredilerinde Notlama Modelleri	
5	kredi derecelemeBölüm: 2 (Devam)Sayfalar: 25 - 36,		Notlama Modelleri ve Validasyon- Not Çizelgelerinin (Scorecard) Oluşturulması- Model Türleri (Jenerik, Uzman, İstatistiksel Modeller)- Validasyon Yöntemleri (Gini Katsayısı, K-S Testi, ROC Eğrisi)	
6	kredi derecelemeBölüm: 3Sayfalar: 37 - 41,		Kredi Analizinde Finansal Analiz I- Temel Finansal Tablolar (Bilanço, Gelir Tablosu)- Finansal Analiz Yöntemleri: Oran (Rasyo) Analizi- Likidite, Kaldıraç ve Faaliyet Oranları	
7	kredi derecelemeBölüm: 3 (Devam)Sayfalar: 42 - 46,		Kredi Analizinde Finansal Analiz II- Nakit Akım Analizi ve Nakit Akış Oranları- Finansal Tablo Makyajları- Finansal Konularda Erken Uyarı Sinyalleri	
8			ARASINAV	
9	kredi derecelemeBölüm: 4Sayfalar: 59 - 66,		Kredi Derecelendirme Süreci ve Kuruluşlar- Kredi Derecelendirme Kuruluşları (S&P, Moody's, Fitch)- Derecelendirme Metodolojileri ve Not Skalaları- Yatırım Yapılabilir ve Spekülatif Notlar	
10	kredi derecelemeBölüm: 4 (Devam)Sayfalar: 67 - 70,		Özel Derecelendirme Alanları- Yapılandırılmış Finansal Araçların (Structured Finance) Derecelendirilmesi- Banka Ratingleri ve Metodolojileri (Stand-alone vs. All-in)	
11	kredi derecelemeBölüm: 4 (Devam)Sayfalar: 71 - 74,		Kredi Kalitesinin İzlenmesi- Kredi Kalitesinin İzlenmesi (Monitoring)- Rating Performansı: Temerrüt (Default) Analizi- Geçiş (Transition) Matrisleri ve Analizleri	
12	kredi derecelemeBölüm: 5Sayfalar: 86 - 105,		Basel Sermaye Uzlaşısı ve Standart Yaklaşım- Basel Komitesi ve Sermaye Uzlaşıları (Basel I, II)- Sermaye Yeterliliği Hesaplaması- Kredi Riski İçin Standart Yaklaşım ve Risk Ağırlıkları	
13	kredi derecelemeBölüm: 5 (Devam)Sayfalar: 106 - 118,		İçsel Derecelendirme ve Risk Azaltımı- İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşım (IRB: Temel ve Gelişmiş)- Risk Parametreleri (PD, LGD, EAD, M)- Kredi Riski Azaltma Teknikleri (Teminatlar, Garantiler)	
14	Kaynak: kredi derecelemeBölüm: 5 (Devam)Sayfalar: 119 - 126,		Piyasa/Operasyonel Risk ve Basel III- Piyasa Riski ve Operasyonel Riskin Ölçümü (Riske Maruz Değer)- Global Finansal Kriz Sonrası Düzenlemeler: Basel II.5 ve Basel III- Kredi Derecelendirme Notu Alma Zorunluluğu	
15	Finansal Yönetim 2Bölüm: 8. ÜniteSayfalar: 225 - 243,		Birleşme ve Satınalmalar- Temel Kavramlar (Yatay/Dikey Birleşme, Sinerji)- Birleşme/Satın Alma Süreci ve Nedenleri- Firma Değerleme (İndirgenmiş Nakit Akışları, Piyasa Çarpanları)- Başarı ve Başarısızlık Faktörleri	

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Ödev	3	5,00
Vize	1	1,00
Proje	2	10,00
Derse Katılım	15	3,00
Final	1	1,00
Uygulama / Pratik	2	3,00
Ara Sınav Hazırlık	1	10,00
Final Sınavı Hazırlık	1	10,00

Finans ve Bankacılık Bölümü / BANKACILIK VE FİNANS X Öğrenme Çıktısı İlişkisi

P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16	P.Ç. 17	P.Ç. 18	P.Ç. 19	P.Ç. 20	P.Ç. 21	P.Ç. 22	P.Ç. 23	P.Ç. 24	P.Ç. 25
Ö.Ç. 1																								
Ö.Ç. 2																								
Ö.Ç. 3																								

Tablo :

- P.Ç. 1 :** İşletme finansmanı konusunda temel bilgileri kavrama, kullanabilme, değerlendirme ve yorum yapabilme, ekonomik-sosyal ve mali gelişmeleri analiz edebilme, finansal sistemleri anlama, finansal planlama ve işletmelere ait mali tabloları yorumlama konularında bilgi sahibi olur.
- P.Ç. 2 :** Finansın çeşitli alanlarındaki (bankacılık, dış ticaret, factoring, leasing işlemleri, finansal piyasa ve borsa işlemleri, risk yönetimi, kredi yönetimi, işletme finansmanı vb.) temel kavramlarını anlar ve anlatabilir.
- P.Ç. 3 :** İşletmelerde finansal yönetim işlevini (analiz, planlama/bütçeleme, yatırım, finansman ve denetim) yerine getirme, yatırım projeleri hazırlama, değerlendirme, yönetme ve yatırım stratejileri geliştirme konularında yeterli bilgiye sahip olur.
- P.Ç. 4 :** Finansal piyasa (para ve sermaye piyasaları) araçlarını tanıır, belirli risk düzeyinde en yüksek getiriyi sağlayacak portföyler oluşturabilir ve bu portföyleri yönetebilir.
- P.Ç. 5 :** Ulusal / uluslararası finansal piyasa ve kurumları hakkında yeterli düzeyde bilgiye sahip olur ve bu alanlardaki değişim ve yenilikleri takip edebilir.
- P.Ç. 6 :** Finansal / bankacılık ürün ve hizmetler ile bu ürün ve hizmetlerin pazarlaması hakkında gerekli bilgiye sahip olur.
- P.Ç. 7 :** Muhasebenin işletmeler açısından önemi ve kapsamı, temel muhasebe kavramları, işletmelerin finansal rasyo ve tabloları hakkında teorik bilgilere sahip olur ve bu bilgileri kullanabilir.
- P.Ç. 8 :** Bu bölümü başarı ile bitiren öğrenciler: (1) İşletmeciliğin temel kavramları, işletmenin temel fonksiyonları, işletme biliminin tarihsel gelişimi, diğer bilim dallarıyla olan ilişkileri, işletmeler ve çevreleri, işletmenin amaçları, fizibilite etütleri, işletme işlevleri, firmalar arası işbirlikleri ve girişimcilik konularında ileri düzeyde bilgiye sahiptir ve bu konularda yönetsel kararları alır ve uygular.
- P.Ç. 9 :** Modern yönetim perspektifi ile örgütsel düzeyde analiz yapma ve tasarlama, işletme yönetiminin; planlama, örgütlenme, yürütme, koordinasyon ve denetim işlevlerini kavrama, anlatma ve uygulama konusunda bilgi sahibi olur.
- P.Ç. 10 :** İşletme yönetimi, stratejik yönetim, insan kaynakları yönetimi, örgütsel davranış, girişimcilik ve etik konusundaki süreçler, teoriler ve kavramları açıklayabilme ve analiz edebilme becerisine sahip olur.
- P.Ç. 11 :** Organizasyonlardaki insan ve insan davranışı ile algı, tutum ve kişilik gibi konuların yanı sıra son yıllarda örgütsel davranış alanında ortaya çıkan yeni kavram teknik ve uygulamalara ilişkin ileri düzeyde akademik bilgi ve birikime sahip olur.
- P.Ç. 12 :** Küreselleşme sürecinde işletmelerin sürekliliklerini sağlama noktalarında, pazar araştırması, bilgi sistemleri, tüketici davranışları, stratejik pazarlama, küresel pazarlar, ürün ve hizmet stratejileri, ürün hayat eğrisi, fiyatlama, tedarik zinciri konularını anlar ve kavrar.
- P.Ç. 13 :** Matematik, istatistik ve ekonometri alanlarında beceri kazanma, sayısal verilerden faydalanarak geliştirilecek olan istatistiksel ve ekonometrik çözümlemeler ile daha etkin kararlar alabilme, alınacak kararların sonuçlarını öngörebilme ve doğru tahminlerde bulunabilme ve sebep-sonuç ilişkilerini yorumlama becerisi kazanır.

- P.Ç. 14 :** Para, banka ve finansal sistemin temel ögeleri ve bu ögelerin işleyişlerini yorumlama becerisine sahip olur.
- P.Ç. 15 :** İktisadi konularda temel kavramlar ve ekonomik göstergeler hakkında bilgilere sahip olur.
- P.Ç. 16 :** Bir ekonomideki karar birimlerinin, tüketicilerin ve firmaların, nasıl karar aldıkları ve piyasada birbirlerini nasıl etkilediklerini analiz edebilmek için gerekli bilgilere kuramsal ve uygulama düzeyinde sahip olur.
- P.Ç. 17 :** Bireyler, piyasalar ve ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerin işleyiş kurallarına dair temel bilgilere sahip olur.
- P.Ç. 18 :** Temel hukuk bilgisinin yanı sıra, asgari düzeyde borçlar hukuku, ticaret hukuku, bankacılık hukuku, sermaye piyasası hukuku ve kıymetli evrak hukuku bilgisine sahip olur.
- P.Ç. 19 :** Bilişim teknolojileri başta olmak üzere analitik düşünme gibi işletmeciliğin çağdaş yöntem ve teknolojilerini kullanır.
- P.Ç. 20 :** Yaşam boyu öğrenme davranışına sahip, iletişim becerisi yüksek, takım çalışmasına yatkın, inisiyatif sahibi, analitik ve eleştirel düşünme ve problem çözme yeteneklerine sahip, kendini ifade etmede ve kurumunu temsil etmede Türkçeyi ve mesleki yabancı dil bilgisini yazılı ve sözlü iletişimde kullanabilme becerilerine sahip olur.
- P.Ç. 21 :** Bilimsel araştırma yapmak için araştırma yöntem ve tekniklerini kullanır.
- P.Ç. 22 :** Atatürk ilke ve inkılapları ile Türk dilinin temel özellikleri hakkında bilgiye sahip olur.
- P.Ç. 23 :** Sanatsal ve sportif konulara ilişkin bireysel yeteneklerini geliştirir.
- P.Ç. 24 :** Dünya kültürlerine açık, farklı inanç, düşünce ve yaşam biçimlerine saygılı, bilimsel düşünce çerçevesinde bilgiyi sorgulama yetkinliğine sahip olur.
- P.Ç. 25 :** Sözlü ve yazılı etkin iletişim kurar; bir yabancı dili en az Avrupa Dil Portföyü B1 genel düzeyinde kullanır.
- Ö.Ç. 1 :** Kredi derecelendirmesinin genel esaslarını bilir.
- Ö.Ç. 2 :** Kredi riskinin ölçümünü yapabilir.
- Ö.Ç. 3 :** Rating metodolojisini bilir.